

9.001

دانشگاه تهران

دانشکده علوم اداری و مدیریت بازرگانی

پایان نامه :

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

در رشته مدیریت بازرگانی

موضوع :

" بررسی مشکلات و تنگناهای ایجاد و گسترش صنایع روستایی

استاد راهنما :

جناب آقای دکتر محمود فیروزیان

اساتید مشاور آقایان :

دکتر غلامرضا طالقانی

دکتر عباس صدقی

نماینده :

فریبروز رحیم نیالاشلو

زمستان ۱۳۷۰

این رساله در جلسه مورخ ۲۰ / ۱۱ / ۱۳۷۰

بیت رسیدگی با درجه و نمره (بسیار خوب) ۱۱۸ تصویب رسید

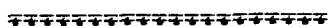
تقدیم به :

مادر و پدر بزرگوار و مهربانم که در راه
دانش آموزی این فرزندشان ، بهترین روزه‌های
عمر را قربانی نمودند ، تندرستی و موفقیت
ایشان را از خداوند متعال آرزومندم .

تقدیر و تشکر :

پس از حمد و ستایش ایزد منان ، بر خود وظیفه میدانم
از استاد ارجمند جناب آقای دکتر محمود فیروزیان که
از راهنمائیهای ایشان در طی پژوهش و نگارش این رساله
نهایت استفاده را نموده و نیز از اساتید گرامی و ارجمند
جناب آقایان : دکتر مدقی و دکتر طالقانی بخاطر
ارائه مشاورتهای لازم و مفید ، تشکر و قدردانی نمایم .
همچنین از برادر گرامی جناب آقای یدآبادی ۰۰۰ محرابی که
در انجام امور کامپیوتری راهنمائی و مساعدت نمودند
و سایر دوستان و عزیزانی که در کلیه مراحل انجام این
تحقیق همکاری داشته‌اند ، صمیمانه تشکر مینمایم .

" فهرست مطالب "

صفحه	عنوان
۱	- مقدمه
	<u>فصل اول : طرح تحقیق</u>
۴	۱- تعریف مسئله
۴	۲- علت و هدف انتخاب موضوع
۵	۳- اهمیت موضوع
۶	۴- فرضیه‌های تحقیق
۷	۵- فرضیه اهم
۸	۶- سابقه موضوع
۸	۷- تعریف واژه‌ها و اصطلاحات
۹	۸- روش و محدوده تحقیق
۱۰	۹- محدودیت‌های تحقیق
	<u>فصل دوم : بررسی و شناخت صنایع روستائی</u>
۱۲	۱- سابقه فعالیت
۱۷	۱-۱- صنایع روستائی در برنامه پنجساله کشور
۲۱	۲- مشخصات صنایع روستائی
۲۱	۱-۲- تعریف صنایع روستائی
۲۳	۲-۲- ویژگیها و اهداف صنایع روستائی
۲۵	۲-۲- بررسی آماری گزینه‌های صنایع روستائی
۲۸	۴-۲- گونه شناسی صنایع روستائی
۳۰	۳- حیطه فعالیت صنایع روستائی
۳۰	۱-۲- کارت شناسائی
۳۱	۲-۲- احداث نواحی صنعتی
۳۴	۳-۲- تعاونیهای فرش و صنایع دستی
۳۵	۴-۲- صدور موافقت اصولی

فصل سوم : نقش فعالیت صنایع روستائی در کشور

- ۴۱ ۱- نقش صنایع روستائی در اقتصاد ملی
- ۴۳ ۱-۱- تاثیر صنایع روستائی در توسعه کشاورزی
- ۴۳ ۱-۱-۱- توزیع جمعیت در مناطق شهری و روستائی
- ۴۵ ۱-۱-۲- جمعیت شاغل در بخش کشاورزی
- ۴۷ ۱-۱-۳- نکات قوت صنایع روستائی در بخش کشاورزی
- ۵۳ ۲-۱- تاثیر صنایع روستائی بر صنعت
- ۵۴ ۱-۲-۱- بررسی و مقایسه اقتصادی صنایع بزرگ و کوچک
- ۵۸ ۲-۲-۱- بررسی یافته‌های مهم از آمارگیری کارگاه‌های صنعتی روستائی سال ۱۳۶۶
- ۵۹ ۲-۲-۱- نکات قوت صنایع روستائی در بخش صنعت
- ۶۲ ۳-۱- نقش صنایع روستائی در بخش خدمات
- ۶۴ ۲- نقش صنایع روستائی در مسائل اجتماعی و فرهنگی
- ۶۵ ۱-۲- افزایش و ارتقاء سطح فرهنگی و مسائل اجتماعی
- ۶۵ ۲-۲- نقش صنایع روستائی در کاهش مهاجرت
- ۶۸ ۳-۲- کاهش نابسا مانی‌های اجتماعی

فصل چهارم : بررسی صنایع کوچک در چند کشور آسیائی

- ۷۱ ۱- وضعیت صنایع کوچک در کشورهای آسیائی
- ۷۲ ۱-۱- هندوستان
- ۷۴ ۲-۱- چین
- ۷۶ ۳-۱- ژاپن
- ۷۸ ۴-۱- اندونزی
- ۸۰ ۵-۱- مالزی
- ۸۱ ۶-۱- فیلیپین
- ۸۱ ۷-۱- تایلند
- ۸۳ ۸-۱- بنگلادش
- ۸۴ ۲- بررسی نقش صنایع کوچک روستائی در کاهش مهاجرت‌های روستائی در چین ، هند و ژاپن

فصل پنجم : مشکلات و تنگناهای ایجاد و گسترش صنایع روستائی

۱- کلیات

۸۸

۱-۱- جامعه آماری مورد بررسی

۸۹

۱-۲- بررسی وضعیت عمومی صنایع روستائی

۹۳

۲- بررسی کمبود امکانات و تسهیلات مورد نیاز

۹۶

۱-۲- مشکلات مربوط به تامین مواد و مصالح و ماشین آلات مورد نیاز

۹۷

۲-۲- مشکلات مربوط به تامین برق

۱۰۰

۲-۲- مشکلات مربوط به تامین آب

۱۰۳

۴-۲- مشکلات مربوط به راههای روستائی

۱۰۵

۵-۲- مشکلات مربوط به تهیه سوخت

۱۰۸

۶-۲- مشکلات مربوط به سطح دانش فنی

۱۱۰

۳- بررسی مشکلات مربوط به تسهیلات مالی و اعتباری

۱۱۲

۱-۳- مشکلات مربوط به کمبود سرمایه متقاضیان

۱۱۲

۲-۳- موانع مربوط به مقررات بانکی

۱۱۶

۳-۳- مشکلات مربوط به ارائه تسهیلات بانکی

۱۱۹

۴-۳- مشکلات مربوط به افزایش نرخ تورم

۱۲۰

۴- بررسی موانع و محدودیتهای اداری

۱۲۱

۱-۴- موانع مربوط به مقررات و آئین نامههای اداری

۱۲۱

۲-۴- مشکلات مربوط به زمان دریافت استعلامها

۱۲۴

۳-۴- عدم هماهنگی و همکاری لازم بین سازمانها

۱۲۶

۵- بررسی مشکلات مربوط به پائین بودن سطح آگاهیهای علمی و فنی متقاضیان

۱۲۸

۱-۵- مشکلات مربوط به سطح سواد و تحصیلات متقاضیان

۱۲۸

۲-۵- مشکلات مربوط به مدت تجربه و دورههای آموزشی

۱۳۱

۶- بررسی مشکلات مربوط به توسعه و گسترش صنایع روستائی

۱۳۱

۱-۶- مشکلات مربوط به مواد اولیه

۱۳۱

۲-۶- پائین بودن و سادگی سطح تکنولوژی

۱۳۵

۳-۶- بازاریابی و کیفیت محصولات

۱۳۵

۴-۶- نیروی انسانی کارآزموده و ماهر

۱۳۶

۵-۶- بررسی رابطه بین مدت زمان صرف شده با متغیرهای مورد نظر

۱۳۷

۷- نتیجه گیری و پیشنهادات

۱۵۲

پیوستها

- ۱۶۰ پیوست شماره (۱) : تعریف صنایع کوچک در ۶۲ کشور جهان
- ۱۷۱ پیوست شماره (۲) : لیست کامل طرحهای صنایع روستائی به تفکیک پنج بخش صنعتی
- پیوست شماره (۳) : نمونه کامل پرسشنامه تکمیل شده موافقت اصولی و فرمهای
- ۱۷۴ مورد استفاده در صنایع روستائی جهاد سازندگی
- پیوست شماره (۴) : نمونه کامل پرسشنامه بررسی مشکلات ایجاد و گسترش صنایع
- ۱۹۲ روستائی کشور
- ۲۰۰ فهرست منابع و مأخذ

" فهرست جدولها "

صفحه	عنوان
۱۹	جدول ۱-۲) وضعیت منابع روستائی در طی برنامه پنج ساله ۶۸ - ۷۲
۲۷	جدول ۲-۲) مقایسه گزینه‌های مختلف منابع روستائی از لحاظ تعداد ، کارگاه ، تعداد کارکنان ، ارزش افزوده و نسبت هریک از آنها به کل صنعت کشور
۳۹	جدول ۳-۲) آمار موافقت اصولی صادره تا پایان سال ۱۳۶۹
۳۹	جدول ۴-۲) آمار پروانه بهره‌برداری صادر شده تا پایان سال ۱۳۶۹
۴۴	جدول ۱-۳) جمعیت کل کشور به تفکیک مناطق شهری و روستائی در طول سالهای ۶۵ - ۳۵
۴۶	جدول ۲-۳) وضعیت جمعیت شاغل در بخش کشاورزی
۴۹	جدول ۳-۳) متوسط درآمد خانوار شهری و روستائی در سالهای ۶۶-۶۳
۴۹	جدول ۴-۳) متوسط درآمد یک خانوار روستائی و افراد شاغل در کارگاههای صنعتی شهرها در طی سالهای ۶۵-۶۱
۵۱	جدول ۵-۳) درصد شاغلین روستا که در هفته ۲۴ ساعت یا کمتر کار میکنند
۵۴	جدول ۶-۳) وضعیت اقتصادی کارگاههای بزرگ و کوچک (۹-۱ نفر) صنعتی کشور
۵۶	جدول ۷-۳) مقایسه شاخصهای اقتصادی در دو تعریف از صنایع بزرگ و کوچک
۶۷	جدول ۸-۳) آمار بیکاران چند کشور مختلف به تفکیک روستا و شهر
۶۸	جدول ۹-۳) وقایع ثبت شده ازدواج و طلاق در کشور برحسب مناطق شهری و روستائی
۶۹	جدول ۱۰-۳) موارد قتل ، جرح ، ضرب و تهدید در حوزه استحفاظی شهریانیهای کشور
۸۳	جدول ۱-۴) تعداد کارخانجات بر اساس دسته بندی میزان اشتغال ۱۹۸۰
۸۵	جدول ۲-۴) درصد جمعیت شهرنشین چند کشور آسیائی از کل جمعیت در سالهای ۹۰-۱۹۶۰
۹۱	جدول ۱-۵) توزیع فراوانی کارگاههای موردبررسی به تفکیک استانهای کشور
۹۱	جدول ۲-۵) توزیع فراوانی کارگاههای مورد بررسی بر حسب صنعت
۹۲	جدول ۳-۵) میانگین ، حداقل و حداکثر متغیرهای کمی در کارگاههای مورد بررسی
۹۴	جدول ۴-۵) میانگین و انحراف معیار تعداد کارکنان کارگاههای مورد بررسی بر حسب صنعت
۹۴	جدول ۵-۵) میانگین و انحراف معیار سرمایه ثابت کارگاههای مورد بررسی بر حسب صنعت
۹۴	جدول ۶-۵) میانگین و انحراف معیار سرمایه در گردش کارگاههای مورد بررسی بر حسب صنعت
۹۵	جدول ۷-۵) میانگین و انحراف معیار مساحت کارگاههای موردبررسی برحسب صنعت
۹۵	جدول ۸-۵) میانگین و انحراف معیار زیربنا ، کارگاههای مورد بررسی برحسب صنعت
۹۵	جدول ۹-۵) میانگین و انحراف معیار درآمد تهیه آهن بانرخ دولتی کارگاههای مورد بررسی بر حسب صنعت
۹۸	حسب صنعت

جدول ۱۰-۵	میانگین و انحراف معیار درصد تهیه سیمان با نرخ دولتی کارگاههای مورد	۹۸
	بررسی بر حسب صنعت	
جدول ۱۱-۵	میانگین و انحراف معیار درصد تهیه کاشی با نرخ دولتی کارگاههای مورد	۹۸
	بررسی بر حسب صنعت	
جدول ۱۲-۵	میانگین و انحراف معیار درصد تهیه شیشه با نرخ دولتی کارگاههای مورد	۹۹
	بررسی بر حسب صنعت	
جدول ۱۳-۵	میانگین و انحراف معیار درصد تهیه سایر مصالح با نرخ دولتی کارگاههای	۹۹
	مورد بررسی بر حسب صنعت	
جدول ۱۴-۵	توزیع فراوانی مناسب بودن کیفیت مصالح ساختمانی کارگاههای موردبررسی	۹۹
جدول ۱۵-۵	توزیع فراوانی وضعیت استفاده از ژنراتور مستقل در کارگاههای موردبررسی	۱۰۱
جدول ۱۶-۵	توزیع فراوانی وضعیت استفاده از ژنراتور در روستادر کارگاههای موردبررسی	۱۰۱
جدول ۱۷-۵	توزیع فراوانی وضعیت استفاده انشعاب مستقل از شبکه در کارگاههای موردبررسی	۱۰۱
جدول ۱۸-۵	توزیع فراوانی وضعیت استفاده از برق روستا در کارگاههای مورد بررسی	۱۰۲
جدول ۱۹-۵	میانگین و انحراف معیار مصرف روزانه برق کارگاههای موردبررسی بر حسب صنعت	۱۰۲
جدول ۲۰-۵	توزیع فراوانی وضعیت استفاده از لوله کشی روستا در کارگاههای مورد بررسی	۱۰۴
جدول ۲۱-۵	توزیع فراوانی وضعیت استفاده از حفر چاه در کارگاههای مورد بررسی	۱۰۴
جدول ۲۲-۵	توزیع فراوانی وضعیت استفاده از سایر منابع آب در کارگاههای مورد بررسی	۱۰۴
جدول ۲۳-۵	میانگین و انحراف معیار راه خاکی کارگاههای موردبررسی بر حسب صنعت	۱۰۶
جدول ۲۴-۵	میانگین و انحراف معیار راه شوسه کارگاههای موردبررسی بر حسب صنعت	۱۰۶
جدول ۲۵-۵	میانگین و انحراف معیار راه آسفالتی کارگاههای موردبررسی بر حسب صنعت	۱۰۷
جدول ۲۶-۵	میانگین و انحراف معیار جمع کل راه کارگاههای مورد بررسی بر حسب صنعت	۱۰۷
جدول ۲۷-۵	میانگین و انحراف معیار مصرف روزانه گازوئیل کارگاههای موردبررسی بر حسب صنعت	۱۰۹
جدول ۲۸-۵	میانگین و انحراف معیار مصرف روزانه نفت کارگاههای مورد بررسی بر حسب صنعت	۱۰۹
جدول ۲۹-۵	میانگین و انحراف معیار مصرف روزانه سایر مواد سوختی کارگاههای مورد بررسی	۱۰۹
	بر حسب صنعت	
جدول ۳۰-۵	توزیع فراوانی ارتباط تخصصهای روستا با فعالیت کارگاه در کارگاههای موردبررسی	۱۱۱
جدول ۳۱-۵	توزیع فراوانی میزان استفاده از افراد ماهر و متخصص در کارگاههای مورد بررسی	۱۱۱
جدول ۳۲-۵	میانگین و انحراف معیار مبلغ سرمایه از طرف سرمایه گذاران در کارگاههای مورد	۱۱۴
	بررسی بر حسب صنعت	

جدول ۳۳-۵	میانگین و انحراف معیار درصد سرمایه از طرف سرمایه‌گذاران در کارگاه‌های
۱۱۴	مورد بررسی بر حسب صنعت
جدول ۳۴-۵	میانگین و انحراف معیار مبلغ سرمایه از طرف بانک در کارگاه‌های مورد بررسی
۱۱۵	بر حسب صنعت
جدول ۳۵-۵	میانگین و انحراف معیار درصد سرمایه از طرف بانک در کارگاه‌های مورد بررسی
۱۱۵	بر حسب صنعت
جدول ۳۶-۵	توزیع فراوانی فاصله زمانی بین درخواست وام تا عقد قرارداد نهائی در کارگاه‌های
۱۱۷	مورد بررسی بر حسب صنعت
جدول ۳۷-۵	توزیع فراوانی مدت بازپرداخت وام در کارگاه‌های مورد بررسی
۱۱۸	
جدول ۳۸-۵	توزیع فراوانی میزان اقساط ماهیانه در کارگاه‌های مورد بررسی
۱۱۸	
جدول ۳۹-۵	توزیع فراوانی سرمایه پیش بینی شده جهت تامین مالی کارگاه در کارگاه‌های
۱۲۰	مورد بررسی
جدول ۴۰-۵	توزیع فراوانی وجود دوباره کاری در کارگاه‌های مورد بررسی
۱۲۳	
جدول ۴۱-۵	میانگین و انحراف معیار تعداد سازمانها در کارگاه‌های مورد بررسی بر حسب صنعت
۱۲۳	
جدول ۴۲-۵	توزیع فراوانی تعداد سازمانها در کارگاه‌های مورد بررسی
۱۲۳	
جدول ۴۳-۵	میانگین و انحراف معیار کوتاهترین زمان دریافت استعلام در کارگاه‌های مورد
۱۲۵	بررسی بر حسب صنعت
جدول ۴۴-۵	میانگین و انحراف معیار طولانی ترین زمان دریافت استعلام در کارگاه‌های مورد
۱۲۵	بررسی بر حسب صنعت
جدول ۴۵-۵	توزیع فراوانی تناقض در استعلامها در کارگاه‌های مورد بررسی
۱۲۷	
جدول ۴۶-۵	توزیع فراوانی همکاری بین جهاد و سازمانهای دیگر در کارگاه‌های مورد بررسی
۱۲۷	
جدول ۴۷-۵	توزیع فراوانی صاحبان کارگاه‌های مورد بررسی بر حسب سطح سواد
۱۳۰	
جدول ۴۸-۵	میانگین و انحراف معیار درصد تامین مواد اولیه از خارج در کارگاه‌های مورد
۱۳۳	بررسی بر حسب صنعت
جدول ۴۹-۵	میانگین و انحراف معیار درصد تامین مواد اولیه از خارج به نرخ دولتی در کارگاه‌های
۱۳۳	مورد بررسی بر حسب صنعت
جدول ۵۰-۵	میانگین و انحراف معیار درصد تامین مواد اولیه از داخل در کارگاه‌های مورد بررسی
۱۳۴	بر حسب صنعت

- جدول ۵-۵۱) میانگین و انحراف معیار درصد تامین مواد اولیه داخل به نرخ دولتی
در کارگاههای مورد بررسی بر حسب صنعت
۱۳۴
- جدول ۵-۵۲) میانگین و انحراف معیار مدت زمان موافقت با ارائه طرح در کارگاههای
مورد بررسی بر حسب صنعت
۱۳۹
- جدول ۵-۵۳) میانگین و انحراف معیار مدت زمان تا صدور پروانه بهره‌برداری در کارگاههای
مورد بررسی بر حسب صنعت
۱۳۹

در دنیای معاصر توسعه اقتصادی بصورت رقابتی پایان ناپذیر در میان کشورهایی که در سطوح مختلف پیشرفت قرار دارند ، جلب توجه میکند . ممالک جهان سوم تقریباً "از آغاز نیمه دوم قرن بیستم موقعیت نامساعد خود را درک کرده و بتدریج با استفاده از کلیه منابع داخلی و همچنین جلب کمکهای خارجی در صدد رفع شکاف عمیقی که میان آنها و کشورهای پیشرفته صنعتی وجود دارد برآمده اند در حقیقت آنها ممالک توسعه یافته را الگوی خود قرار داده اند ، در حالیکه مکانیسم اقتصادی این کشورها با یکدیگر بسیار متفاوت است . البته تحقق چنین امری تا حد زیادی منوط به درک واقعی شرایط و امکانات و توجه به ضروریات اقتصادی و اجتماعی کشورهای جهان سوم میباشد . در این راستا حمایت و تقویت منابع وابسته به منابع داخلی ، تکنولوژی و دانش فنی داخلی ، احداث و راه اندازی، و تعمیر و نگهداری آنها در داخل کشور از اهمیت خاصی جهت نیل به اهداف توسعه اقتصادی برخوردار میباشد . لذا ایجاد و گسترش صنایع روستائی میتواند به عنوان ابزار کارآمدی در توسعه اقتصادی و صنعتی این کشورها موثر و مفید واقع شود .

کشور ما نیز بعنوان یکی از کشورهای جهان سوم جهت تقویت ساختارهای اقتصادی خود باید فعالیت صنایع روستائی (شامل صنایع کوچک ، دستی و تبدیلی کشاورزی) را گسترش دهد ، فعالیت صنایع روستائی در توسعه مناطق روستائی کشور و تعادل بین شهر و روستا از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است . بطوریکه اولاً " باعث رشد و توسعه بخش کشاورزی در روستاها خواهد شد ، ثانیاً " درآمد روستائیان و سطح زندگی آنها افزایش خواهد یافت ثالثاً " نیروی بیکار و مازاد بر بخش کشاورزی را جذب خواهد کرد ، رابعاً " باعث کاهش مهاجرت روستائیان به شهرها خواهد شد و همچنین سایر اثرات مفید و موثر دیگری که صنایع روستائی میتواند بر ساختار روستاهای کشور باقی بگذارد، همه از جمله دلایل توجه و اهمیت به این بخش صنعتی کشور میباشد .

صنایع روستائی در ایران از سابقه و قدمت تاریخی فراوان و طولانی برخوردار است که با ورود فرهنگ مصرفی و وابسته غربی در چند دهه گذشته رو به افول و زوال گذاشته اما بعد از پیروزی انقلاب اسلامی جهت تحقق شعار استقلال و خودکفائی اقتصادی کشور با استفاده

از منابع داخلی ، توجه و اهمیت خاصی به صنایع روستائی داده شده است . در این راستا همواره ایجاد و گسترش صنایع روستائی با تنگناها و مشکلاتی مواجه بوده است . با توجه به مشکلات و سختیهای که سرمایه گذاری تولیدی در مناطق روستائی دارد . انگیزه و گرایش به سرمایه گذاری در این مناطق کاهش یافته است ، لذا شناسائی مشکلات موجود بر سر راه فعالیت صنایع روستائی از اهمیت خاصی برخوردار است .

این تحقیق شامل مطالب زیر میباشد :

بررسی و شناخت صنایع روستائی در کشور ، نقش فعالیت صنایع روستائی در کشور (ابعاد اقتصادی و اجتماعی) ، بررسی وضعیت صنایع کوچک در چند کشور آسیائی ، بررسی مشکلات و تنگناهای صنایع روستائی و نهایتاً " نتیجه گیری و پیشنهادات مورد نظر ارائه شده است .

امید است با بررسی و شناخت مشکلات صنایع روستائی در این مجموعه مطالب ، راهنمای عملی برای مسئولین و برنامه ریزان دست اندرکار صنایع روستائی واقع گردد و هم چنین مورد استفاده پژوهشگران قرار گرفته و زمینه ساز پژوهش و تحقیقات بعدی در این زمینه باشد .

" فصل اول "

**
*

" طرح مقدماتی تحقیق "

(۱) تعریف مسئله

عنوان تحقیق انتخاب شده " بررسی مشکلات ایجاد و گسترش صنایع روستائی در کشور " میباشد ، بطوریکه از عنوان تحقیق برمیآید مسئله‌ای که در این زمینه مطرح است در ارتباط با شناسائی مشکلات و موانع استقرار صنعت در روستاها و موانعی که در مسیر فعالیت صنایع روستائی وجود دارد ، مد نظر میباشد . لذا شامل مشکلاتی که متقاضیان سرمایه گذاری در صنایع روستائی از ابتدای امر تا رسیدن به مرحله بهره‌برداری کارگاه با آن مواجهند ، میشود . اهم مسائلی که در این زمینه مطرحند شامل : کمبود امکانات مورد نیاز در مناطق روستائی ، مشکلات مربوط به تسهیلات مالی و اعتباری ، وجود مشکلات و موانع اداری و پائین بودن سطح آگاهیهای علمی و فنی متقاضیان سرمایه‌گذاری میباشد که هرکدام از این مسائل را بطور مجزا میتوان بصورت يك سؤال مطرح نمود :

۱- آیا کمبود امکانات مورد نیاز در مناطق روستائی موجب بروز مشکلات ایجاد و

گسترش صنایع روستائی شده است ؟

۲- آیا مشکلات مربوط به ارائه تسهیلات مالی و اعتباری مانع از ایجاد و گسترش

صنایع روستائی گردیده است ؟

۳- آیا وجود موانع و محدودیتهای اداری موجب بروز مشکلاتی جهت ایجاد و گسترش

صنایع روستائی گردیده است ؟

۴- آیا پائین بودن سطح آگاهیهای علمی و فنی متقاضیان صنایع روستائی، ایجاد و گسترش

آن را با مشکل مواجه نموده است ؟

البته تعدادی از مسائل جزئی تر دیگر نیز وجود دارند که در داخل مسائل فوق میتوان مورد بررسی قرار داد . لذا با توجه به مسائل مطروحه و بررسی و شناخت آنها ، مشکلات و تنگناهای موجود بر سر راه استقرار صنعت در روستا شناسائی شده که از يك طرف به مسئولین امور کمک مینماید تا اقدامات مناسب و لازم را جهت رفع آنها پیش بینی و اجراء نمایند و از طرف دیگر به صاحبان سرمایه و متقاضیان واحدهای صنعتی روستائی کمک میکند با دیدی باز و آگاهی لازم اقدام به پیگیری امور ایجاد و احداث کارگاههای خود بنمایند .

(۲) علت و هدف انتخاب موضوع

در رابطه با انتخاب موضوع باید اظهار داشت : "اولا" باتوجه باینکه به طرق متفاوتی

با صاحبان صنایع روستائی و متقاضیان سرمایه گذاری برخورد و تماس داشته و همچنین دوستانی که در این زمینه خودشان گام برداشته بودند و با مشکلات متفاوتی در این خصوص مواجه شده بودند انگیزه اولیه‌ای شد تا این موضوع را جهت تحقیق انتخاب نمایم .
ثانیا " با بررسی مقدماتی که انجام شد در این خصوص مطالعه و تحقیقی صورت نگرفته است ، لذا مناسب دیده شد که به بررسی و انتخاب این موضوع برای تحقیق بپردازم تا نتیجه حاصل از آن بتواند کاربرد عملی و عینی جهت شناخت و حل این مشکلات را داشته باشد .

همانطور که واضح به نظر میرسد هدف از انجام این تحقیق شناسائی مشکلات و تنگناهایی است که افراد متقاضی موافقت اصولی جهت ایجاد واحدهای صنعتی روستائی از مراحل اولیه تا مرحله بهره برداری و تولید محصول با آن مواجه هستند ، میباشد بطوری که در هر يك از مراحل انجام و پیشرفت امور ایجاد صنایع روستائی، بتوان مشکلات و موانع را شناسائی نمود تا اینکه راه حلهای مناسب و نهایتا " اقدامات موثری جهت برطرف نمودن آنها از طرف مسئولین ذیربط صورت پذیرد .

۳) اهمیت موضوع

صنایع روستائی یکی از بخشهای صنعتی کشور است که با برنامه ریزی و شناسائی مناطق مستعد و استقرار سریع و به موقع آن میتواند تاثیر بسزائی در رشد و توسعه صنعتی و اقتصادی کشور داشته باشد و حتی بسیاری از مشکلات روستائیان را که هم اکنون با آنها دست به گریبان میباشند برطرف نمایند . استقرار صنعت در روستا از جهات زیر دارای اهمیت است :

- ۱- ایجاد اشتغال برای نیروی مازاد بر بخش کشاورزی بطور فصلی و دائم .
- ۲- افزایش درآمد روستائیان و ارتقاء سطح زندگی آنها .
- ۳- اتکاء صنایع روستائی به منابع داخلی کشور و وابستگی کمتر به خارج از کشور .
- ۴- تبدیل کننده محصولات کشاورزی به کالا و خدمات مورد استفاده و تامین کننده نیازهای روستائیان و بخشی از نیاز کشور .
- ۵- کاهش و جلوگیری از مهاجرت روستائیان به شهرها و ایجاد تعادل بین مناطق روستائی و شهری و غیره .

لذا با شناسایی موانع و مشکلات ایجاد و گسترش صنایع روستائی در کشور، مسئولین امر به نارسائی ها و کمبودها در مراحل کار واقف خواهند شد و همچنین صاحبان سرمایه و متقاضیان موافقت اصولی اقدامات لازم را از قبل جهت از میان برداشتن و کاهش ایمن مشکلات انجام میدهند .

۴) فرضیه های تحقیق

موضوع تحقیق مورد نظر در قالب چهارفرضیه کلی و مهم مطرح شده اند و هرکدام از آنها شامل اجزاء متفاوتی میباشند که عبارتند از :

- ۱- کمبود امکانات مورد نیاز در مناطق روستائی موجب مشکلات ایجاد و گسترش صنایع روستائی شده است .
این فرضیه رابطه کمبود امکانات و تسهیلات مورد نیاز در مناطق روستائی کشور را با ایجاد و گسترش صنایع روستائی مد نظر قرار میدهد که شامل امکانات زیربنائی مانند : جاده ، برق ، دانش فنی روستا و سایر امکانات مانند : آب ، سوخت ، مواد و مصالح ساختمانی و تجهیزات و ماشین آلات مورد نیاز جهت احداث و استقرار کارگاه ، میشود .
- ۲- کمبود تسهیلات مالی و اعتباری مانع ایجاد و گسترش صنایع روستائی گردیده است .
در این فرضیه مسائل مربوط به کمبود تسهیلات مالی و اعتباری جهت استقرار صنایع روستائی مورد توجه قرار گرفته است که شامل پائین بودن توان مالی سرمایه گذار ، کمبود تسهیلات بانکی موانع و محدودیتهای اداری در خصوص ارائه تسهیلات مالی و رشد نرخ تورم و کاهش قدرت و توانائی مالی متقاضیان جهت احداث کارگاه میشود .
- ۳- وجود موانع و محدودیتهای اداری موجب بروز مشکلات جهت ایجاد و گسترش صنایع روستائی میشود .
فرضیه سوم موانع و محدودیتهای اداری موجود در سازمانهایی که بنحوی از انحصاء متقاضیان سرمایه گذاری در صنایع روستائی از بدو امر تا مرحله پروانه بهره برداری با آن مواجه هستند ، را در بر میگیرد. که عدم هماهنگی بین سازمانهای ذیربط جهت انجام امور ، طولانی و زیاد بودن تعداد استعلامهای دریافتی از سازمانهای مربوطه و موانع اداری مربوط به ضوابط و مقررات و گردش کار در این سازمانها را شامل ، میشود .

۴- پائین بودن سطح آگاهیهای علمی و فنی متقاضیان ایجاد و گسترش صنایع روستائی

را با مشکل مواجه نموده است .

فرضیه آخر مشکلات و نارسائیهای که از طرف خود متقاضیان ناشی میشود را دربر

میگیرد بطوریکه در این خصوص مسائلی مانند : سطح سواد ، تخصص ، دوره های

آموزشی و مدت تجربه کار قبلی مطرح هستند .

۵) فرضیه اهم

فرضیه اهم تحقیق همان فرضیه اول ، مربوط به کمبود امکانات و تسهیلات مورد نیاز

در مناطق روستائی میباشد ، بطوریکه بسیاری از صاحبان کارگاهها خود به این امر اذعان

داشته اند و بعنوان یکی از عوامل دافعه در سرمایه گذاری در روستاها دانسته اند .

همچنین یکی از مشکلات اساسی در مناطق روستائی میباشد که حتی اگر سایر مشکلات از

قبیل تسهیلات مالی ، موانع اداری ، مشکلات مدیریتی و گردش امور و ۰۰۰ نیز کاهش یابند

ولی امکانات زیربنائی مانند جاده جهت ایجاد ارتباط و حمل و نقل وسائل و مواد مورد

نیاز ، آب جهت تامین نیازهای کارگاه ، برق برای راه اندازی و تولید مواد و مصالح مورد

نیاز جهت ساخت و ایجاد کارگاه ، ماشین آلات و تجهیزات و غیره از جمله عواملی

هستند که عملاً "عدم دسترسی و تامین آنها ، ایجاد کارگاههای صنعتی روستائی را بی اثر

میسازد ، لذا با توجه به اهمیت این مسئله در ایجاد و گسترش کارگاههای روستائی کشور

باید يك حرکت و توجه همگانی جهت توسعه و بهبود امکانات و تسهیلات مورد نیاز در این

مناطق صورت بگیرد . بطوریکه کلیه دستگاههای اجرائی در زمینه بهبود وضعیت راههای

روستائی ، گسترش و بهبود وضعیت آب و برق روستائی ، ارائه و تامین سوخت مورد نیاز

و ۰۰۰ همکاری و هماهنگی لازم را انجام دهند . فرضیههای دیگر نیز به ترتیبی که مطرح

شده اند از درجه اهمیت برخوردار هستند .

فرضیه دوم در مورد کمبود تسهیلات مالی و اعتباری میباشد که همواره صاحبان کارگاه

باعل افزایش نرخ تورم و عدم توانائی مالی با کمبود سرمایه مواجه بوده اند و در گرفتن وام از

منابع مالی مشکلات مربوط به مقررات اداری ، کمبود مقدار وام ، بازپرداخت وام ، وثیقه و

۰۰۰ را پیش رو داشته اند که موجب افزایش مدت احداث کارگاه و بعضاً " مجبور به واگذاری

کارگاه و یا شکست طرح انجام شده است .

فرضیه سوم مشکلات و محدودیتهای اداری را بررسی مینماید ، این مشکلات شامل عدم هماهنگی و همکاری بین سازمانهایی که متقاضیان با آنها در ارتباط هستند ، مدیریتهای متغیر و سلیقه‌ای در سازمانها ، ازدیاد تعداد استعلامهایی که باید از سازمانها و ادارات - مربوطه دریافت کنند ، تناقض بین استعلامها ، طولانی بودن مدت زمان دریافت استعلام دوباره کاری و تکرار انجام امور در سازمانها و ۰۰۰ میشود که سرانجام این مجموعه مشکلات موجب طولانی شدن مدت زمان ایجاد و احداث کارگاه خواهد شد .

فرضیه چهارم در خصوص مشکلات و ضعفهایی است که خود متقاضیان دارا میباشند و اقدام به سرمایه گذاری مینمایند . این ضعفها در درجه اول مربوط به پائین بودن سطح سواد آنها است بطوریکه در ارتباط با ادارات و پیگیری انجام امور بعلت عدم آگاهی و سواد موردنیاز همیشه با مشکل روبرو بوده‌اند . همچنین از جمله موارد دیگر را میتوان عدم تخصص و مهارت در زمینه فعالیت صنعتی مورد نظر ، کمبود تجربه و مهارت در انجام امور ، عدم گذراندن دوره‌های آموزشی مورد نیاز و ۰۰۰ نام برد که همه اینها در کندی و عدم پیشرفت امور و کارها موثر میباشند .

۶) سابقه موضوع

با مراجعاتی که به کتابخانه‌ها و مراکز متفاوت صورت گرفت و با بررسی اسناد و تحقیقات گذشته ، در زمینه موضوع انتخاب شده تحقیق مستقیم و کاربردی صورت نگرفته است بلکه در زمینه صنایع روستائی مطالعاتی انجام شده که بیشتر در ارتباط با بررسی و نقش آن در اقتصاد کشور ، تاثیر آن بر مسائل اجتماعی و فرهنگی و مسائل متفرقه دیگری که بر حسب مورد صورت گرفته است . البته در فصول اولیه تحقیق به عنوان مبانی تئوریک از آنها استفاده شده است .

۷) تعریف واژه‌ها و اصطلاحات

اصطلاحات و واژه‌هایی که لازم به نظر میرسد تعریف و تبیین شوند عبارتند از :

صنایع روستائی : منظور ضایعی هستند که در مناطق روستائی کشور ایجاد شده و در قالب (صنایع دستی ، کوچک و تبدیلی کشاورزی) فعالیت مینمایند و همچنین با توجه به اصول و ضوابط جهاد سازندگی اقدام به سرمایه گذاری نموده اند ، توضیح مشروح آن در فصل دوم آمده است .